

Datakraft og månelanding

Cancer Mission Hub Norway arrangerte sitt årlige toppledermøte for fjerde gang.

AV MENCHE GERHARSEN, OSLO CANCER CLUSTER OVSATT AV AI / ASTRID BJERKE PUBLISERT 2. JAN. 2024 OPPDATERT 16. JAN. 2024

Ketil Widerberg, daglig leder i Oslo Cancer Cluster, åpnet toppledermøtet 19. desember 2023. Foto: Oslo Cancer Cluster

Denne artikkelen ble først publisert på nettsiden til Oslo Cancer Cluster: <https://oslocancercluster.no/2023/12/20/data-power-and-moonshots/>

Samfunnsoppdraget på kreft er dristig, konkret og målbart, og har som mål å endre en sentral utfordring i samfunnet, nemlig hvordan vi sammen nærmer oss kreft. Det handler om å forstå, forebygge, diagnostisere, behandle og følge opp kreftpasienter og deres familier, og tar sikte mot å forbedre livene til tre millioner mennesker innen 2030.

Målet med huben, som var et av de første navene for samfunnsoppdraget som er etablert i Europa, er å arbeide sammen om denne samfunnsutfordringen på effektive måter.

Norge støtter EUs helhetlige tilnærming

Den første hovedinnlederen i programmet var Cathrine Marie Lofthus, departementsråd i Helse- og omsorgsdepartementet. Hun understreket at Norge deler de samme utfordringene som EU-landene på kreftområdet.

«Vi roser den helhetlige tilnærmingen som EU har valgt,» sa Lofthus og understreket hvordan Norge er på linje med EU i kampen mot kreft. Hennes departement vil presentere en ny nasjonal kreftstrategi neste år, som erstatter den gjeldende strategien kalt Leve med kreft.

«Vi vil legge mer vekt på pasientens psykososiale helsebehov og behovet for oppfølging i den nye kreftstrategien.» Cathrine Lofthus.

Genetisk testing er også et av områdene som vektlegges mer i den nye strategien.

Utnytte kraften i data

Den andre hovedforedraget ble holdt av Mark Lawler, assosiert pro-viserektor, professor i digital helse, og leder for translasjonell kreftgenomikk ved Queen's University Belfast. Han snakket om forskningsprosjektet European Groundshot: Å tenke nytt om kreftforskning og implementeringen av det over hele Europa.

«Hvis du skal huske én ting fra talen min: Data spiser meninger til lunsj.» Mark Lawler.

Forskningsprosjektet European Groundshot undersøkte effekten av Covid-19 på kreftscreeninger og -diagnostikk, og undersøkte effekten av sanntids dataanalyse fra sykehusstiftelser i hele Storbritannia.

«Og vi ble sjokkerte,» sa Mark Lawler til et oppmerksomt publikum.

En av funnene var at 7 av 10 personer med mistanke om kreft verken gikk til sin fastlege eller en spesialist for hjelp. Et annet funn var at krigen i Ukraina har en innvirkning på kreft i Europa, siden Ukraina og Russland er to store bidragsytere til kliniske studier i kreft.

Et tredje punkt var at helseforskning er veldig viktig og effektiv for å forbedre folks helse, og bør sees på som en investering i vår helse. «Å jobbe sammen gir mening,» sa Mark Lawler, og la til at helhetlig kreftsentre «Comprehensive Cancer Centres» fører til bedre kreftbehandling."

Her er [de ti anbefalingene til den britiske regjeringen](#) om en nasjonal kreftplan, som Mark Lawler nylig bidro til.

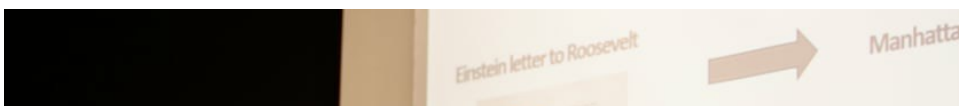
Cancer Moonshot 3.0

Den tredje hovedtalen var et perspektiv fra US Cancer Moonshot, ved Jason Paragas, CEO DVLV Medicines, tidligere innovasjonsdirektør ved Lawrence Livermore National Laboratory og ex officio-medlem av Blue-Ribbon Panel.

"I vår regjering er alle for koordinering, men ingen ønsker å bli koordinert. Det er det et moonshot virkelig er", sa Jason Paragas, og fortsatte med en referanse til Albert Einsteins brev til USAs president Franklin Roosevelt i 1939, og resultatet av dette brevet, Manhattan-prosjektet.

Les historien om brevet som utløste atombomben på nettsidene til American Museum of Natural History.

"Det som gjør et Moonshot til en suksess: et klart mål som bare er mulig gjennom kollektiv handling." Jason Paragas

Resultatene fra vellykkede Moonshot-programmer kan være disse, hevdet Paragas: USA tester våpen på superdatamaskiner i stedet for i ørkenen. Som en bonus har vi superdatamaskiner som utvikler seg fra dette målet og blir stadig raskere og kraftigere. Et annet eksempel er resultatet av det eneste målet for Operation Warp Speed: en fungerende vaksineteknologi mot Covid 19.

"Og hvor mislyktes vi med måneskudd? Jeg vil hevde at det er Cancer Moonshot. Den hadde ikke et klart og tydelig mål."

Så hva kan vi gjøre? Dette er spørsmålet som skal brukes til å formulere et moonshot.

Jason Paragas lister opp disse spørsmålene for å sette fantasien i sving:

- Kan vi diagnostisere alle kreftformer i stadium 0-1?
- Kan vi gjøre 100 % av alle kreftformer målrettede?
- Kan vi gjøre kreft til den 10. hyppigste dødsårsaken?
- Kan vi diagnostisere kreft riktig 100 % av gangene?

Hva er det ene målet?

Etter hovedinnleggene ble det lagt til rette for tre modererte paneldiskusjoner. Den første hadde tittelen "Global cooperation in cancer with societal impact" og ble ledet av Ketil Widerberg. Hans første spørsmål var en oppfordring til å tenke i "moonshot"-baner: Hva ville - sett fra ditt ståsted - være et dristig, konkret og målbart tiltak vi bør iverksette i morgen for å nå målet for kreftsaken?

"Vi trenger en rask gevinst", sa Mark Lawler, og fulgte opp med et konkret mål for en rask gevinst på kreftområdet som vi kan samarbeide om på tvers av landegrensene:

"Vi kan eliminere HPV-kreft, det kan vi gjøre som et kollektiv i Europa."

Mot slutten av diskusjonen gjentok Widerberg det første spørsmålet. Ville han få andre svar? Her er noen av svarene han fikk:

Vi kan begynne med en arbeidspakke om helsedata.

La oss halvere tiden det tar fra forskning til behandling.

En lærdom fra teknologien er at vi trenger en flersidig plattform. Begynn med ett problem i norske helsedata, med kreft, og løs andre helseproblemer i tillegg.

De viktigste rådene

Det andre panelet var en samtale med norske refleksjoner om den felles innsatsen i kreftsaken. Ingrid Stenstadvold Ross, generalsekretær i Kreftforeningen, ledet panelet. Hun spurte: Hva er det viktigste rådet til Cancer Mission Hub Norway fremover?

"Å involvere politikere og få engasjement fra toppen er viktig for å lykkes med samfunnsoppdragene." Espen Solberg (NIFU).

"Et annet råd er å følge opp prosjektene som settes i gang og sette delmål. Det er også å samarbeide med andre enn de man søker forskningsmidler sammen med," sa Espen Solberg, forskningsleder ved Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU).

Å ville det samme

Det tredje panelet var en samtale om helsenæringens engasjement i et oppdragsorientert innovasjonssystem og måter å samarbeide på. Ole Johan Borge, direktør for helse og offentlig sektor i Forskningsrådet, ledet panelet og stilte spørsmålet: Hva er din strategi for å starte nye initiativer og bane vei for såkalte umulige løsninger?

"Det er viktig å ville noe og så jobbe systematisk med denne ene tingen", sa Kjetil Taskén, direktør for Institutt for kreftforskning ved Oslo universitetssykehus.

Taskén vant Universitetet i Oslos innovasjonspris tidligere i år og er koordinator for et nytt stort EU-prosjekt kalt PRIME ROSE.

"Og alle må ville det samme, det kan ikke bare dreie seg om enkeltinstitusjoner eller enkeltland", legger Taskén til.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 7. juli 2026, kl. 21.10 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.